

Ислази сваке седмице
на читавом табаку.

Претплата, огласи и до-
писи шаљу се уредништ-
ву „Гл. Народа у Н. Сад.“

ГЛАС НАРОДА

Цена је листу:
на годину 3 фор.
на осам месеци . . . 2 „
на четир месеца . . . 1 „
за Србију годишње 4 „

ЛИСТ ЗА НАРОДНЕ СТВАРИ, ПРИВРЕДУ, ПОУКУ И ЗАБАВУ.

ЗА ОГЛАСЕ ПЛАЋА СЕ 5 НОВ. ОД СВАКЕ ВРСТЕ И 30 НОВЧ. ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ, ЦЕНЕ СУ ЗНАТНО НИЖЕ ЗА ОНЕ ОГЛАСЕ,
КОЈИ ШТО ЧЕШЋЕ ИЛИ У ШТО ВЕЋЕМ ОБИМУ ИЗЛАЗЕ У ОВОМ ЛИСТУ.

ПРЕТПЛАТНИЦИМА И ПРИЈАТЕЉИМА „ГЛАСА НАРОДА.“

Како се овај лист нарочито у новије доба обазире јако на црквено-школске ствари наше, те је по томе од потребе и користи црквено-школским општинама, то да би у стању били доносити извештаје о седницама епархијских административних и школских одбора и о седницама конзисторије, у колико јавност поднесе, даље наредбе школских и црквених власти, у колико се тичу школе и црквене општине, молимо пријатеље своје, да настоје око тога, да се претплатом општина црквених учини, да нам буде могуће поднети трошак, који ће нам ради набавке горњих ствари нуждан бити. Од 600 и више општина црквених нека се само 200 пријави, па нам је доста а свака трећа четврта општина кадра је 3 ф. дати за лист, који заступа интересе њене. Опстанак наших црквених и школских установа, зависи поглавито од тога, да се на јавност рад њихов износи.

Зар је један, који ће данас сутра бити поглавар црквени, који незна ни да има епархијског административног и школског одбора; митрополитског-школског савета и т. д.? И зар је један поглавар, који то не зна?

Ко не зна ни на чем стоји, тога је лако с места стерати.

За то подпомогнимо онога, који нас учи ономе, што ако не знамо изгубљени смо.

Месеца Марта држаће се по свима црквеним општинама главне скупштине црквено-школских општина. Де год имамо предплатника кога молимо га, ако је члан скупштине, да предложи, да се у предрачун општине црквено-школске узме и претплата на „Глас народа“ ако није нека понуди свога пријатеља кога, који је поглавар, да то учини.

Листу је хвала Богу и без тога опстанак обезбеђен. Ми радосћу бележимо на овоме месту, да је досад претплата на лист толика, коликој се у садашњим приликама ни надали ни смо, и да сваким даном расти. С тога од досадашњих бројева немамо више од 3. 4. и 8. броја ни једнога листа. Но у нади да претплата и од сада неће престати долазити штампаћемо одсад више бројева него што је претплатника. Претплатницима новим то неће сметати. Од Марта месеца до краја године стаје лист 2 ф. 50, а који пошаљу 1 ф. тима ће мо рачунати од 1. марта на четир месеца напред, који пак 2 ф. а. вред. пошљу од тога доба на 8 месеци.

Уред. „Гласа народа.“

О РАТАРСТВУ У НАШИМ НАРОДНИМ ШКОЛАМА.

Већ поодавна у другим изобразеним државама, Швајцарској Француској и т. д. живо се настоји око тога, да се земљоделство предаје у народним школама, као „облигатан предмет“¹.

Сваки прави и свјестни родољуб чудити се мора кад види и помисли, да се у тој

струци код нас Србаља још све до данас није тако озбиљно и својски радило и писало, да се земљоделство и у нашем народним школама учи.

Ове школе имају или бар морале би имати задатак, одгојити нашег сељака, — тежака тако, да буде „ваљан“ и „користан“ члан државе. Да се то постигне, без сумње најпотребитије је настојати о том, да се тежак у својим народним школама темељито поучи, како да обделава земљу, од које живи, и од које јавне терете плаћа. У ту цјел треба да

¹ облигатан реч латинска, долази од речи облиго, значи обвезу. Отуд је постала облигација, обвеза; облигатан је предмет оно, који сваки ђак мора учити, а необлигатан који не, па пр. у латинским школама немора ђак учити француски али латински и т. д. баш мора.

се сељачко дете тачно упозна и спријатељи са појмовима рационалне² привреде, која жалибоже код нас још увјек узмиче пре које-каквим застарелим предрасудама. —

Дође ли сељак наш до тога, да од своје земље добива по умној привреди ваљане производе, онда ће му ови имати много бољу прођу, него ли сада, где се мало ил' ништа, тако рекућ', траже. Шпекулација је већ тако мах преотела, да продире и у најзабитније закутке само ако зна, да овђе или онђе има добре робе на понуду. —

Добром производу осигурана је и добра прођа, како нас то искуство учи. —

Будели једном наш пољоделац сигуран, да ће моћи вазда лепо уцјенити своје производе, то ће се за кратко време, довинути своме „стварном благостању“, без којег нема напретка умног. Тјелесне потребе увек су и прече и јаче од душевних, те само онда, кад су оне прве намирене, мисли се на то, како да се задовољи оним другим. —

С' овим не кажемо, да сељачко дете у народним школама нема ништа друго учити, доли само земљоделство; него желимо рећи то, да све оно, што сељачко дете научи у народ. школама, слабо вреди, ако нема здрава појма о ономе, — што му је „свагдашњи хљебац.“ —

И вјеронаука и цртање, рачун, граматика, историја и. т. д. све ће ово сељак тек онда сгодно и успјешно моћи употребљавати, ако се напредно развије у земљоделству. —

Код нас се и башћа и њива и виноград још увјек онако обрађује како је некад бивало по оном: „плете kotaц ка и отац“ — па зато производи одотуд немају ни у половици ону цену, која се другђе у напредним државама налази.

А шта да рекнем истом о гојитби шумах, које су највеће наше „народње благо“. Да је сељак имао икаква појма о неизмјерној важности шуме, неби се заиста најкрасније шуме злобним начином осакаћене виделе. —

И дан данас имају наши ратари неку радост, да посеку вршицу најздравијему расту; пошљедица незнања, а сав напредни свет крстио би овакову оштету раста „најпростијим вандализмом“³.

Признана је додуше прека потреба, да се сељаци одране за ваљане ратаре. У ту цел оснивају се заводи „ратарнице“. —

Но да неговоримо о нама, и другђе у напреднијим државама осјећало се, да се са-

мим тим земљоделним заводима непостизава онај циљ и успех, који се мислио, пошто се у исте заводе примају обично младићи из сеоских кућа, који су навршили шестнајесту годину, дакле у време; кад су тежачкој кући од велике, можда и једине помоћи. С' обзиром пако на то, пита се, колико би се нашло родитеља, да пошаљу децу своју у ратарнице? Ту се неотице намеће свакому страх, да би много земљиште остало без довољни сила, које би га обрађивале. —

Кад дакле неиде овим путем, а ипак је неодклоњива нужда да се ратарство свестрано унапреди, мора се држати на друга средства, којима ће се иста сврха постићи. —

По мом мњењу нема ту другог изласка, већ да се „ратарски предмети“ уведу у „наше народне школе“, — који су за њу „животињ“, које ће деца много лакше схваћати, јер јих сваки дан виде, те тако рекућ' у њих и шњима живе.

Многи би можда приговорио, да је учевни течај у народ. школама, ако се буде у њима предавало и ратарство, прекратак.

Ако тај приговор и збиља и обстоји, те се неби дала та запрека сходно одстранити, онда нека се течај продужи, па ће се успјехом и време и труди трошак тим продужењем скопчан — „обилато“ наплатити.

А једном кад сељачко дете сврши редовну школу, у којој је учило „ратарство“, бити ће му права угодност у „пофторним школама“ занимати се нарочито предметима ратарске струке, у којој си тада већ прибавља веће искуство.

Што се тиче начина, којим би школске књиге из ратарства имале бити написане за децу народни школах, то је ствар вјештаках; премда би се већ и сада могло тврдити из искуства, да би ваљало у облику приповједницах такове књиге писати.

Истина зак. чланком XXXVIII од год. 1868. ваљаним за школе у Угарској, узет је обзир на вртарство — баштованство, но то је одвећ мало, јер од баштованства могу имати асну само они сељаци, који живу у околицини какове веће вароши. А баштованство је само једна и то „најнезнатнија“ врста гојитбе земље. —

Ми дакле на крају овог нашег по наш прост народ велезнатног предмета желимо од свег срца, да сваки реван родољуб на овај предмет узме обзир, који сама ствар васлужује, а нарочито чланови сабора нашег у Карловци.

Разумева се у осталом по себи, да би се у случају, ако се „земљоделство“ буде предавало у нашим народним школама, и наша

² реч лат. долази од речи рацио, значи памет дакле овде паметна привреда.

³ Вандали беху у стара времена дивљи народ, дела им беху дивљачка, те се данас таква дела зову вандализам (дивљаштво.)

преперандија према тому преудесити имала, — те би најпрече било, да се човек стручњак — „изучени иконом“ — на препарандија намјести као редовити учитељ, који би при-

правницима предавао предмете струке привредне. —

У Вуковару на сретеније 1875.

Милан П. Јовановић.

ЦРТИЦЕ ИЗ ИСТОРИЈЕ.

од

Светозара Савковића.

ЛЕОНИДА.

Када је перзијска аждаја прогутала скоро све земље и државе Азије и Африке, маши се својим грабљивим канцама и — Јевропе. Тракија и Македонија, јевропске земље, у којима данас Турци владају, падну јој прво у чељусти. Али је за њу много слађи залогој била дивна јелинска земља, Јелада. Требало је дакле само згодне прилике, па да се устреми на њу свом својом халапљивости. Ову јој прилику даде устанак јелинских насељеника у Малој Азији. Милет био је најглавније место, покретач устанку, којим се хтедохе ослободити перзијског јарма. Две вароши јевропских Јелина: Атина, која је у средњој Грчкој и Еретрија, која је на острву Јеувеји лежала, притекну у помоћ браћи својој у Азији. Перзијски краљ Дарије савлада јелинске устанике и запламти гњевом и осветом противу јевропских Јелина. Најстрожију наредбу изда једном робу, да му при сваком обеду трипут узвикне: „Господару! Сети се Атињана!“ . . .

У Перзији се ужурбало мало и велико. Краљ, син сунчев а брат месечев, диже многу, силну војску. Војвода војсци је сам зет краљев. Но ова пострада још пре доласка у Грчку. Гласници краљеви иду међу тим по јелинским државама, иштући свуда земље и воде, за знак, да перзијској власти предају суво и воду, земљу и море. Нашло се малодушних држава, које дадохе земље и воде. Гласници дођоше и у Шпарту. Шпартанци их бацише у бунар, да одатле, ако могу, однесу воде своје обесном господару. Други гласници дођоше у Атину. Атињани их бацише у провалију, те више ни кад не угледаше бела дана.

Дарије опрема другу, силнију војску. Ова се искрца у Грчкој и утабори се на маратонском пољу, два сахата од Атине. Десет хиљада Атињана побеђују стотину хиљада Перзијанаца. Милтијад, војвода атински, вечиту славу задобија. Пиндар, песник тивљански, назива Атину „ејајном, певања достојном вароши, стубом Јеладе.“

Ксеркс, син и прејемник даријев, диже и сам главом предводи трећу, најсилнију војску. Најразнији народи, са најшаровитијим оделом и оружјем пођоше противу Јелина. Ту беше тешки оклопник перзијски на ватреноме коњу, ту полунаги Арап на камили, ту Сак и источни Иранац са луком и убојном бравом, ту Мало-Азијат и Кавкажанин са оплетеним штитом и дрвеним шлемом, ту црнац, одевен лавјом кожом. Милијон и више људи, Азија и Африка дигоше се противу мајужне Јеладе, противу шаке јелинских јунака.

Али „бој не бије свијетло оружје, већ бој бије срце од јунака!“ Силесија перзијска навала на Јеладу. Многа јелинска земља ником пониче. Не пониче Шпарта, мишица и Атина, срце Јеладе. Јелини оправе шпартанског краља Леониду са триста момака, да дочека Перзијанце у Термопилима, кланцу међу морем и међу гором Итом. Леонида са Шпартанци и неколико хиљада савезника драговољно заузе место, које му отаџбина одреди. Перзијанцима дође абер, да их у термопилском кланцу очекује малена чета Шпартанаца. Ксеркс се грохотом насмеје овакој дрскости и почека два три дана, не би ли се Шпартанци престравили и узмакнули. Али пре ћеш стену с места покренути него ли Леониду и његове витезове. Перзијски краљ пошље коњаника, да види, шта раде Шпартанци. Овај их затекне, где певају јуначке песме и вежбају се оружју. Ксеркс се задиви и пошље гласника Леониди, нудећи му владу над целом Грчком, само да се преда. Леонида му одговори: „Волим да погинем за отаџбину него ли да владам њоме!“ Ксеркс по ново пошље гласника иштући од Леониде, да преда оружје, а овај му поручи: „Дођи сам и узми!“

Ксеркс плане гњевом и заповеди војсци, да отпочне бојак. Перзијанци наваде на Шпартанце. Али су челичне мишице у Шпартанаца и Перзијанци гомилом мртви падају по бојноме пољу. Што подиђе под оштре мачеве шпартанске, то више не гледа бела дана. Узалуд гони Ксеркс војнике. Узалуд ови на-

ерђу на Леониду и његову чету. Ова стоји као станац камен, о који се разбијају таласи перзијске војске. Тада Ксеркс поведе у бој језгро своје војске, десет хиљада најодабранијих момака, „бесамртну чету“ своју. Све је у залуд. Шпартанци стоје непомицни као Ита. „Бесамртна чета“ мораде устукнути.

Тада беснило спопаде Ксеркса. У љутини посече неколико војвода, и бичем даде напред терати војнике. Ни ово не поможе. Војници се престравише и не смедоше јуришати на Шпартанце. Ту се нађе бездушна издајица Ефијалт, који беше Јелин, те за новце ноћу доведе Перзијанце за леђа Шпартанцама.

Леонида виде да ће погинути, за то отпусти савезнике, да се чувају за бољу прилику. Седм стотина Теспијанаца од своје воље остадоше, да с њиме заједно погину. Леонида са својим војницима седне, да се мало прихвати, говорећи: „Далеко је док стигнемо на вечеру Плутону“.*)

Тако је шпартанска чета била опкољена. С преда и са страг Перзијанци, с лева гора Ита, а с десна море. Један Шпартанац рече: „Перзијанаца има тако много, да ће од њихових копаља сунце помрчати!“ А други одговори: „Ништа не чини, бар ћемо се борити у хладу!“

Леонида заповеди, да изађу из теснога кланца и да на пољу с Перзијанци мегдан

* Плутон био је бог подземног света, Леонида је тим хтео рећи, да ће погинути.

поделе. У том се укаже и сунце на обзорју и угледа привор, каквога јоште видело није. Сдвестране стотине хиљада Перзијанаца а у средициглих 300 Шпартанаца и 700 Теспијанаца. Али је у ових „по сто срца у грудима једним“. Крвав бојак заподене се. Перзијанци падају као снопље. У сред љута боја погибе Леонида. Шпартанци плануше гњевом. Као разјарени лавови полете на Перзијанце бранећи мртво тело свога јуначког краља. Крвца потоком тече. Копља секрхају, мачеви ломе. Шпартанци љуто свете Леониду. Али где ће неколико стотина јунака одолети безбројној перзијској силесији? И најјачи мачеви искрхају се, и најчеличније мишице малакшу. Који Шпартанци не подлегше мачу перзијском, ти подлегше умору, те бише посечени.

Тако погибе Леонида са својих триста Шпартанаца. Глас о погибији овој пролети као муња кроз земљу јелинску. И најплашљивије срце доби храбрости, и најхладније груди распалише се одушевљењем. Дух леонидин задахну Јелине, те хиљадама поврвише на бојно поље, да освете термопилске јунаке, да покају Леониду, узор-делију јелинску. После термопилске погибије дођоше сјајне победе Јелина код Салама и Платеје, које спасоше Јеладу.

Благодаран народ подиже Леониди и Шпартанцима споменик, на коме писаше: „Иди, путниче, и кажи браћи нашој у Шпарту, да смо овде пали, верни законима отаџбине!...“

НЕКОЛИКО РЕЧИ О НАШИМ ЦРКВЕНО ШКОЛСКИМ РАЧУНИМА.

По обећању ево штапамо овде из респкрипта краљевског „кратко наставленије“ за црквено-школске рачуновође:

§. 1. Сваког рачуноводства основ је рачуноводни дневник, тако назван журнал, у који примања и издавања оним редом, којим долазе, једно за другим уводе се.

§. 2. Дневник овај један је ручни (Handjournal) ког рачуновођа свагда при себи носи и у њега свако примање и издавање одмах без одлагања уводи, а другије благајни (Cassajournal) кои у благајни под требравијем стоји и у који концем сваке Седмице све што је у течају њеном примљено или издано, уводи се с назначењем своте и каквоће новаца, који се у благајни налазе.

§. 3. За главницу и готов новац морају рачуни посебно, а посебно за наравне производе водити се с'тога и вопросни дневници морају за свако рачуноводство посебно устроити се.

§. 4. Сваки дневник мора садржавати у себи број текући примања и издавања начевши с' почетком

године се 1, пак продужавајући редом бројеве све до свршетка исте године. Затим мјесец и дан примања и издавања; потом име и презиме онога, који је шта дао или примио и на последку каквоћу и своту примања и издавања. (Журнала штампани по пропису може се добити у задружној штампарији Н. Саду. У.)

§. 5. С' концем сваког трећег мјесеца рачуни се свршују и подписани од рачуновођа подносу се одбору на преглед, којом приликом сумарно у главни записник уводе се с назначењем текућих бројева дневника, којима су тромјесечни рачуни свршили се.

§. 6. Рачуни прегледани ако се од одбора за правилне нађу те се од истог одмах као такви потврђују својеручним подписима одборника. У противном случају т. ј. ако није добар рачун потврђење одложи се, док рачуновође дефицит не попуне или правилност рачуна својих не докажу, које на даље од 24. сахата не смје се одложити. По напрасном истечењу тог рока мора одбор сву ствар дотичном суду и консисторји објавити.

§. 7. Сувишак преко трошка тримјесечног оставши долази на прво мјесто примања за дојдућа три мјесеца.

§. 8. Свако примање и издавање мора по правилу писменим доказом саутврђено бити, и сваки такав доказ противпривзанице или намире мора на леђи носити текући број односног примања или издавања.

§. 9. Свако брисање по рачунима или доказима забрањује се. Но ако би погрешка каква догодила се, то се има пером само превући и поправка наднијом уписати; али вопросна погрешка не сме већма превучена бити но само тако да се ласно оно, штоје написано било свагда прочитати даје.

§. 10. Новци, који за продате наравне производе буду долазили, имају се уводити у благајни дневник тако, да у њему страна листа односног за производе одређеног дневника и текући бројеви, под којима су продати производи у издавање дошли морају назначити се.

§. 11. С' концем сваке године закључују се рачуни за целу годину и уводе у главни записник као штоје под §. 5. за сваке три мјесечне рачуне одређено. Преко трошкова оставши сувишак преноси се као примање у рачуне дојдуће године.

§. 12. Приликом визитације протопресвотерске подносе се протопресвитеру на његово захтевање и предпоменути рачуни купно с' дневницима и доказима на увиђење.

РАЗДЕЛЕЊЕ И ЗАОКРУЖЕЊЕ ЖУПАНИЈА У ХРВАТскоЈ.

Према закону о устројству политичке управе од 16. нов. пр. г. одредио је одјелкр. зем. владе за унутрашње послове наредбом од 5. фебруара о. год. следеће разделење и заокружење жупанија и поджупанија, које у овоме листу саопштавамо ради тога да се сазна које место којој жупанији припада, колико има која општина земље и становника, колико места сачињавају једну општину и на колико се миља протеже та општина, и то саопштавамо само оне жупаније које се нас Срба тичу.

Поджупанија са седиштем у *Осеку* има следећих 13 опћина.

Моолавина са 8 мј. на 3 м. 2871 јут. и 16 хв. са 5382 стан. *Михољац доњи* на 11 мј. на 2 м. 2775 јут. и 1410 х. са 6041 стан. *Шљивосеце* са 13 мј. на 3 м. 3927 јут. и 420 хв. са 6193 стан. *Кошку* са 11 мј. на 3 м. 4538 јут. и 1010 хв. са 4796 ст. *Валовачку вањску* са 10 мј. на 1 м. 5532 јут. и 942 хв. са 4259 ст. *Валово* (трговиште) са 3 мј. на 8323 јут. и 1500 хв. са 3191 ст. *Бизовац* са 5 мј. на 1 м. 9762 јутра и 1382 хв. са 4143 ст. *Петријесеце* са 8 мј. на 8 м. 6238 јут. и 476 хв. са 4388 ст. *Ретфалу* са 5 мј. на 5987 јут. и 91 хв. са 2402 ст. *Чепин* са 19 мј. на 3 м. 4007 јут. и 1155 хв. са 7109 ст.; *Тење* са 6 мј. на 1 м. 2778 јут. и 982 хв. са 4829 ст. *Белобрдо* са 3 мј. на 1 м. 1005 јут. и 329 хв. са 4322 ст. *Даљ* са 6 м. на 1 м. 7033 јут. и 607 хв. са 6352 становника.

Поджупанија са седиштем у *Вуковару* има следећих 15 опћина:

Борово (1 место) са 6394 јут. 463 хв. са 2033 ст.;

Трпињу са 9 мј. на 2. м. 8257 јут. и 136 хв. са 6456 ст.; *Габош* са 8 мј. на 2 м. 6821 јут. и 330 хв. са 6439 ст. *Нуштар* са 8 мј. на 2 м. 5142 јт. и 1364 хв. са 5614 ст.; *Вуковар* са 2 мј./ на 9061 јут. и 785 хв. са 8169 ст.; *Сотин* са 9 мј. на 2 м. 3802 јутра и 474 хв. са 6222 ст.; *Товарник* са 5 мј. на 1 м. 3780 јут. и 235 хв. са 4112 ст.; *Бркасово* са 5 мј. на 1 м. 5751 јут. и 243 хв. са 3927 ст. *Шид* (1 место) са 7244 јут. и 422 хв. са 3377 ст.; *Ердесик* са 5 мј. на 2 м. 3590 јут. и 1079 хв. са 5464 ст.; *Кукујево* са 2 мј. на 9467 јут. и 621 хв. са 3260 ст.; *Олатовац* са 5 мј. на 1 и. 5454 јут. и 1220 хв. са 3876 ст.; *Илок* са 2 мј. на 1 м. 6235 јут. и 1250 хв. са 5260 ст.; *Сусек* са 4 мј. на 1 м. 9802 јут. и 92 хв. са 3551 ст.; *Черевих* са 3 мј. на 1 м. 5405 јут. и 779 хв. са 3841 ст.

Поджупанија са седиштем у *Руми* има напоследку следећих 11 опћина:

Чалма са 6 мј. на 2 м. 4370 јут. и 36 хв. са 5668 ст.; *Гргуревци* са 4 мј. на 1 м. 5985 јут. и 589 хв. са 3823 ст.; *Радинци велики* са 7 мј. на 1 м. 6815 јут. и 148 хв. са 2923 ст.; *Рума* (трговиште) са 1 м. 1797 јут. и 1310 хв. са 7771 ст.; *Брестач* са 4 мј. на 1 м. 7591 јут. и 112 хв. са 4566 ст.; *Путинце* са 10 мј. на 1 м. 9676 јут. и 1189 хв. са 5345 ст.; *Индија* са 5 мј. на 2 м. 836 јут. и 1423 хв. са 4234 ст. *Крушедол* са 7 мј. на 1 м. 8215 јут. и 943 хв. са 4077 ст. *Ириг* са 3 мј. на 1 м. 3093 јут. и 172 хв. са 5673 ст.; *Јазак* са 5 мј. на 1 м. 3713 јут. и 1451 хв. са 3092 ст. *Каменица* са 3 мј. на 1 м. 2190 јут. и 345 хв. са 3819 ст.

У свих двадесет поджупанија у Хрватској има свега скупа 212 опћина.

У ОПШТИНСКОЈ КУЋИ.

По налогу кнежевом чита бележник закон о бирачком праву.

(Наставак.)

Г. О рекламацијама против бирачког списка.

1. Средотачни одбор разгледа у својим седницама, што их држи сваки дан, бирачке списке, што су их пописна изасланства зготовила, па их по својим податцима допуњује, или их оставља пописним изасланствима да их допуне; за тим их саставља уједно по азбучном реду по примеру што га одреди министар унутрашњих послова, и то по срезовима за сваку општину, а по варошима, које су подељене на више бирачких срезова, за сваки срез особито. Иначе пак по варошима саставља се списак са сваки крај особито (§ 11.)

2. Списак оних вароши и општина, што припадају једном изборном срезу, средотачни одбор шаље свакој вароши, великој општини и бележничтву у срезу, а том приликом издаје оглас на мађарском или на другом језику у обште, ако је то потребно за срез, те објављује, где ће се и у које време изметнути на општи углед привремени списак бирача, даље да се по смислу § 44 може против овог списка рекламовати а и против ове рекламације приметбе чинити, најпосле где и за које време ваља предати рекламације и приметбе (§ 42.)

3. Старешинство нужно је овај оглас на уобичајени начин објавити у свакој општини, а списак бирача као и предане рекламације у одређене дане од 8 изјутра до 12 сати у подне изметнути у варошима и великим општинама у об. кући, а у малим општинама у месту бележничтва. За то време може у присутности којег члана општинског старешинства то сваки загледати, а по подне од 2 до 6 сати и преписати. (§ 43.)

4. Сваки за себе може сам рекламовати. Осим тога може сваки у свом бирачком срезу рекламовати против списка бирача било да је ко неправо уписан или изостављен.

Рекламације се дају писмено па уједно могу се и више особа рекламовати. Ако ко захтева, мора му се и потврда о преданој рекламацији предати. Рекламације се могу предавати за 10 дана како је списак бирача на општи углед изметнут (§ 44.)

5. Сваки може загледати у рекламације и на њих за 20 дана, одкако је списак бирача изметнут, предати писмене примедбе (по смислу § 44.) Приметбе се на сваку рекламацију дају особито. (§ 45.)

6. Рекламације и приметбе управљају се на средотачни одбор и предају се са потребним исправама у варошима и великим општинама код бележничтва. (§ 46.)

7. Старешинство је дужно рекламације и приметбе по особитом реду увести у записник, па кад се наврши одређено време, одмах послати уручбени записник средотачном одбору, или му јавити да није било рекламације (§ 47.)

8. Средотачни одбор дужан је на рекламације и приметбе доносити одлуке са разлозима при првом попису за 20 дана после прве седнице а при годишњој поправци од 1. до 20. септ.

У позиву, којим се сазива прва седница, ваља да се назначи ред по ком ће се прегледати списци појединих изборних срезова и општина што њима припадају. Овај ред ваља да се јавном месту изметне на један дан пре седнице (§ 48.)

9. Одлуке средотачног одбора на рекламације при првом попису између се на јаван углед кроз 10 дана, а при годишњој поправци од 20. до 30. септ. сваке године.

Свака одлука, којом се а) каква рекламација одбила; б) или које име бирачко избрисало; в) или одлучила приметба на какву рекламацију — доставља се ономе чијега се права тиче. (§ 46.)

Б Е Л Е Ш К Е.

К. Из Мола. 26-ога јануара. Прекл лек од „шуге.“ За марву коње и овце, прекл је лек, петролеум. Треба са њима оно место ди се шуга покаже добро на чвакати, (намазати) и кроз неколико дана не стане шуге, само треба притим остати, ништа више не додавати; да не би прошао као овдашњи један (Јошка) када је своје коње начвакао са горереченим петролеумом, а он да би што пре излечио коње, дође и наложи добар навикал сламе на гувну, до-

веде коње, једног с једне, а другог с друге стране ватре; и то близу тако, да је пламен мало повијао се (тамо и амо), увати петролеум на коњима, кроз неколико минута коњи буду са свим готови, испечени, и тако ти наш Јошка кроз нехатост своју изгуби коње.

Да неби који брат помислио, да је ово шала, то ја сваког уверавам да је заиста петролеум од шуге лековит, само не треба се са ватром шалити, као (Јошка), па шта више, јошт чиним сваког пажљивим, који буде

лечити марву, ако је дуванџија, да, палидрвце када за пали дулу небаца на коње, као што неки имаду обичај. Јербо се лако може несрећа догодити.

Од Сумпора кад се по биљу поспе не само да беже бубице, мрави и т. д. и гљива нестане, него

и биље бива здравије и снажније. Кад се сумпоровим цветом поспе земља у доњу, у ком је цвеће, онда ово много боље прти, а кад се прах од сумпора поспе па стабљу од кромпира, онда овај не само да буде здрав него и плода више доноси.

ДОПИСИ „ГЛАСУ НАРОДА.“

У Каменици 25. фебруара. Г. Уредниче! Кад сте у вашем цебеном листу и дописима места начинили; то вас молим, да би и овај уврстити изволели. —

Обштина Каменичка године 1866. показала је делом, како јој на срцу лежи наука и просвета, те је својим пожртвовањем на дан србског просвјетитеља на свет: Саву уједињеним силама, слогом и љубави основада школски фонд, којим би се девојачка школа издржавати имала, и тогадана, ма да више од 1000. душа не броја принесе на жртву до 1600 ф. Овај је фонд лепо напредовао, јер се сваке године новим добровољним прилозима множио. Како данас овај фонд стоји и како напредује нико незна. Поверење, које је председнику истога фонда само на једну годину поклоњено, овај није оправдао, пошто ево протекоше већ три године, а он нити скупштину сазива нити рачуна даје.

За то да би се дознало како стојимо са фондом умољава се и овим путем, г. председник да што пре сазове скупштину и рачуне положи. Ствар је јавна општа, нека се јавно ради.

У Парага 19. фебруара 1875. Ма да сам сељак и прост, опет се налазим да сам кадар оценити шта је добро и корисно и шта ли не. На срцу ми лежи да сљедећу добру ствар јавности издам, које може бити и сигурно до данас у Парага није било.

Ако је и захашњено опет вас молим да уврстите у наш велеуважени лист „Глас народа,“ с којим до-

писом сигуран сам да ће из нашег српског села опет онолико предплатника бити и више него лане, јер су наши људи са дописима задовољни и радо читају.

Дакле ми смо имали на св. Саву беседу. Наш учитељ г. Јован Бугарски научно је децу декламовати и певати и то до 20 декламовања и толико песама. Лане и ове године, код нас, док није дошао учитељ Јоца није се знало ни чији смо ни ко смо. Од како дође Јоца учитељ од то доба пробудисмо се. Дакле као што реко:

После подне на св. Саву велико звоно завони на скуп и ту се одавваше браћа, која желе напретка и дошоше и бесмо сви са декламовањем и певањем задовољни. После тога слушања приступимо добровољним прилозима, где прво школска деца дадоше по 1 новчић, па после скупљени народ по могућству, тако да смо до 2 ф. на школски фонд добили који од лањске св. савске беседе и ове године састоји се из 60 ф. а. вр. Сад ћу вам г. уред. описати да има и такви људи који завиде нашем раду и нашем фонду и то су од старији људи, који су требали пре то да су чинили што ми сад чинимо, пак би тек ми сад знали даље и боље радити. Има код нас такви људи, који нису дошли на беседу дечију и подсмевајући се око школе тумараше, а то је наш кнез и епскути, који су како лане тако и ове године малоуважили нашу свечаност, али дошло је време где ће одговарати за старе грехе, јер бо им излази царовање. Наш г. бележник, макар да је Мађар опет је уважио нашу свечаност.

Ш О Д Л И С Т А К.

СТАРА КАЧАРА.

(Свршетак.)

„А, а, с тога си хтео, у ђаволско коло уписати се“. рече Паја пошто Штева сврши „е па то ће лако ићи. Само ваља увребасти прилику, кад сама у кући остане. За остало, на мене се ослони“.

Штева оде, а Паја остаде, да и надаље по качари клобара.

Сутра дан пуче по селу глас, да су ноћас ђаволи скупштину држали, и шта више, запалили су свећу, што досад неимаћаху обичај чинити. Један сељак је све то својим рођеним очима видео, и чуо је где се разговарају.

Само што се није смео дуго задржати, јер дуги ђаволски носеви могли би осетити па онда, тешко си га њему.

Тај цео целцати дан, све сеоске бабе, постиле су, молећи се: „избави нас боже од лукаваго“.

Штева увреба прилику, кад Мара сама остаде, и ома оде у качару.

„Сама је“ рече он свом другу „можеш одпочети“.

Баш кад је са куле одјекивало доба, у које најсмелије зли духови свој посао терају,

оно тајанствено „дванајет“, прешла је једна „нечиста душа“ од качаре у кућу Мариних родитеља.

Мирно, тајанствено, одвуче се до њене собе.

Она спаваше.

Буктиња осу бледе зраке по соби, Мара се трже, цикну, паде у несвест и кад дође себи нађе се у некој мрачној јазбини, у „качари“.

„Сад бежи из села, а враћај се, кад увидиш, да вам нико наудити неможе“ пришане Паја Штеви.

Штева узе Мару, мету је на кола, која пред качаром стајаху, ошину коње, и око качаре владаше и опет мртва тишина, само се по кадкад оно ђаволско клобарање чуло.

После неколико дана, вратише се роди-

тељи Марини ал од Маре ни трага ни гласа, нестало је.

Оплакаше је и прежалише.

Прођоше две године. Баш оне исте ноћи, кад нестале Маре, уђе један човек и жена, која у наручју носаше малено детенце у кућу оца Марина.

Закуцаше на врата, ова се отворише, и Мара лежаше у наручју своје мајке.

Штева клече, склопи руке и мољаше опроштаја.

„Да сте благословени“ беше му одговор.

Штева и Мара остадоше љубећи се у кући својих родитеља, честит муж и жена.

Друг Штевин опамети се и окану се ђаволска посла, пошто је за то четир године у Варадину одседео а „стара качара“ постаде шупа, де општина држи кола за припрегу. М.

Л И С Т А К.

ШТА БИВА ПО СВЕТУ.

— Намесник далматински Родић позван је у Беч, да се с њиме договоре о путу Царевом у Далмацију, за који се још незна каде ће бити, но да ће бити то је јамачно.

— За председника на сабору угарском изабран је бивши министар финансије Гици са 297 од 317 гласова.

— Цар немачки забранио је да се продају коњи из Немачке. Ово је за то што је Француска хтела у Немачкој десет хиљада коња да купи.

— Мађарска влада наредила је да се у Фијуми на (Реци) свима школама само на мађарском језику учи.

— Први министар Венкхајм молио је бана Мажуранића да Хрватски посланици на угарском сабору подпомажу садашњу владу, и да гледи да Хрвати с Мађари у љубави живе,

— Нови министар обрта изјавио је на сабору у Пешти, да ће он строго на то позити, да се на жељезницама по Хрватској мађарски језик употребљује.

ТРГОВИНА И ОБРТНОСТ.

(У Новоме Саду 26. фебруара.) На овдашњој пизаци плаћало се ове недеље:

Жито прве класе 4 ф. 50 до 60 н.

Жито друге класе 4 ф.

Кукуруз прве класе 2 ф. 40—50.

Јечам прве класе 2 ф. 40—80 н.

Зоб прве класе 3 ф. 40 н.

Све на бечку центу.

Овом приликом морам се потужити како власт пазив слабо на житарску радњу. Код нас у Новоме Саду има толико грошићара, да их сам Бог зна ко су и одкуда су, чине људма свакојаке неприлике. Неће да обавесте свет да се више не продаје на моров него на центу, па ту се излеже свађа, ма да изађе на једно, јер меров жита дође скупљи од центе у толико колико има у мерову више фуната од центе, а тако исто и кукуруз јер кукуруза меров плаћа се 3 ф. 30—50 н.

Но то није ништа, него грошићари погоде скупље него што хоће господар да плаћа па кад човек истовари сва кола и поппе рану на таван онда му господар побија, а човек да се не пати скидајући рану доле и вукући је на други таван онда му

на ново попушта. За то би ваљало да полиција грошићару који трипут тако превари, забрани грошићарити а трговца да оглоби, да га заболе.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Књижицу

„ГОВОР ЦВЕЋА“

коју је по најновијем немачком тумачењу превела Анка П. Чобанићка, издајем, уздајући се у помоћ својих многобројних пријатеља и познанка, те овим позивам на предплату, која ће трајати до 20 марта с. г.

Цена је књизи, која ће бити штампана на лепој хартији и удешена тако, да се може у цену носити само 20 новчића.

Претплата нека се шаље:

У Нови Сад, гђи Анки П. Чобанић,

У Панчево: Књижари браће Јовановића.

У Вршац: Браћи Стефановић.

У Митровицу: г. Павлу Панаговићу.

У Вуковар: Јовану Ђ. Алексићу.

У Беч: Уредништву „Србадије.“

У Ковил: г. Илији Марковићу, пароху.

У Београд: књижари Вел. Валожина.

На Цетиње: г. Сими Поповићу.

20% процента иде у помоћ сирочету покојног Лазе Телечког.

У Новом Саду 4. фебруара 1875.

Глиша Чобанић,

свима познати листоноша срп. нар. позоришта.